

En dan kan ik ook Hebr. 12 lezen, vers 26. De schrijver wijst op de vaders, die „niet ontkomen” zijn, toen ze — hoewel verbondskinderen — Hem verwierpen, die op aarde orakels, godspraakten gaf. Op aarde — de lagere openbaringsfase. Thans hebben de Hebreëen, d.w.z. de verbondskinderen (deeg, takken, maar levende in de fase van het Nieuwe Testament, en in den boom, het deeg, gebleven) een God, die (in Christus) van de HEMELLEN uit spreekt. Als nu de verbondswraak de vadersen trof, toen zij de sappen van den verbondsboom niet in zich opnamen, door ongeloof, hoeveel te meer zal die wraak de verbondskinderen van den Nieuwen dag treffen, als zij, in het verbond staande, en daar werkelijk in opgenomen, het geloof niet hebben.

Ik ga weer terug naar de gemeente van Rome. Daar waren heidenchristenen en Jodenchristenen. Tot beide moest één preek op hetzelfde oogenblik vermanend spreken. We hoorden, hoe én de brief aan de Romeinen én die aan de Hebreëen die vermaning inkleeft. Eén van drieën nu; men moet de geadresseerden beschouwen als geen verbondskinderen; of zich een prediker droomen (ook den prediker, die den Hebreëerbrieff schreef), die de gemeente aansprak (op „oud-gereformeerde”, ik bedoel zoo iets als „Saambinder”-achtige manier) als verbondskinderen-in-werkelijkheid én verbondskinderen-in-hope, als verbondskinderen-naar-het-wezen én verbondskinderen-alleen-maar-naar-de-verschijning); of — men moet aan heel de kerk des Heeren zeggen:

heden is de praefatie der wet in uwe ooren vervuld (het ware diensthuis uitgeleid);

heden wordt de belofte der wet in uwe ooren vervuld;

en:

heden wordt de dreiging der wet in uwe ooren vervuld.

Wie het anders zegt, met dien heb ik een dogmatisch, en ook een homiletisch verschil.

En ik versta niet goed, dat „De Heraut”, welk blad — terecht — zoo op het aambeeld der zelfbeproeving gehamerd heeft, den verbondsmatigen grondslag daarvan ondermijnd heeft, door die verbondswraak uit het Nieuwe Testament weg te redeneeren. Ik kan alleen dan met gezag die opwekking tot zelfonderzoek „scherpe-lijk” doen uitgaan in de prediking tot de daar wettig opgekomenen, als men mij Hebr. 12:25, waarmee ik eens intree deed in één der kerken, laat bedienen zonder reserve, en zonder de scholastische redeneering, die daar zegt: de belofte-sanctie geldt voor de verbondskinderen-naar-het-wezen, maar de sanctie der dreiging voor de verbondskinderen-naar-de-verschijning. Ik vind in den prediker, die den Hebreëerbrieff schreef, daarvoor geen enkelen grond.

K. S.

De quaestie van het nieuwe kerkrecht. (III.)

Het nieuwe kerkrecht is niet alleen eene varloochening van het Doleantiekerrecht, en de verruiling daarvan voor het kerkrecht van de Christelijke Gereformeerde Kerk vóór 1892, en van die na 1892, maar het sluit ook in eene veroordeeling van de Doleantie zelve. Wel ont-kent ook De Joh. Jansen dat in zijne jongste brochure. De vraag besprekend, of eene classis in een plaatselijke kerk mag optreden om te doen wat des kerkerads is, zegt hij:

„Hierbij moeten wij twee gevallen wel onderscheiden.

Vooreerst het wederrechtelijk ingrijpen van een hooger Bestuur. Dat geval deed zich voor bij de Doleantie. De kerkeraad van Amsterdam wilde de kerk aldaar reformeeren. Het Classicaal Bestuur der Hervormde Kerk greep op elgen initiatief in, zette den kerkeraad af en deed wat des kerkerads is. Dit was een eigenmachtige en hiërarchische daad, omdat de kerkelijke besturen wederrechtelijk, van boven af als een juk op de plaatselijke kerken waren gelegd”, „Oud- of Nieuw kerkrecht?”, blz. 30.

Maar deze redeneering gaat niet op, wanneer de meerdere vergaderingen volgens het nieuwe kerkrecht

boven de kerkeraden staan, en de kerken volgens stelling VI van Prof. Dr H. H. Kuyper, den 22sten Sept. j.l. te Leeuwarden verdedigd, „in gesubordineerde verhouding tot de meerdere vergaderingen”, waartoe zij behooren, staan, en de potestas synodica, volgens stelling VIII, „een potestas autoritativa” is, „d.w.z. de macht om... de refractori... met censuur te straffen zoowel gemeentelieden als ambtsdragers”, en zij, naar stelling IX „bij mala administratio het recht te handhaven” hebben.

Immers, wanneer volgens het Doleantiekerrecht, zooals Prof. Dr H. H. Kuyper het in 1918 uitdrukte, „De autonomie of zelfstandigheid van elke plaatselijke kerk is een der grondbeginselen, waarop heel ons Gereformeerd kerkrecht is gebaseerd”, zoodat „Tegen elke aanranding van dit beginsel... daarom zoo kras mogelijk (moet) worden opgetreden”, „De Heraut” van 15 Dec. 1918, vgl. „De Reformatie” van 23 Sept. j.l., dan mocht de kerkeraad van Amsterdam beheersbepalingen maken, zooals hij in het laatst van 1885 dat deed. „...voor het kerkelijk beheer bepaalde hij, overeenkomstig zijn bevoegdheid in art. 41 van het Reglement, dat de kerkegoederen ten dienste van den kerkeraad moesten blijven, ook als de bestuursmacht den kerkeraad zou weerstaan”, „De Reformatie” van '86”, blz. 62. Doch als volgens het nieuwe kerkrecht de meerdere vergaderingen boven de kerkeraden staan met eene potestas autoritativa, en de kerkeraden aan die meerdere vergaderingen gesubordineerd zijn, dan mocht de kerkeraad van Amsterdam niet zelfstandig ten aanzien van het beheer zulke bepalingen maken, omdat hij, en de kerk van Amsterdam, en ook de goederen dezer kerk, dan stonden onder de meerdere vergaderingen, en onder haar toezicht. En te minder mocht hij dergelijke beheersbepalingen dan maken met zulk een doel, als hij deed, om feitelijk de censuurwerking der meerdere vergaderingen te verhinderen. Dat was dan „mala administratio”, opzettelijk wanbeheer, ja, revolutie. Daarbij mocht en moest de meerdere vergadering dan ingrijpen met schorsing. Zoo is dan bij deze beschouwing het doen van den kerkeraad van Amsterdam in het laatst van 1885 veroordeeld, en zijne schorsing door het Classicaal Bestuur in 1886 dus rechtmatig, en de Doleantiebeweging met die schorsing in verband staande, afkeurenswaardig, onrechtmatig.

Zegt men: de kerkeraad van Amsterdam wilde de vertreding van de belijdenis van den Christus als Zone Gods en Verzoener onzer zonden voorkomen, dan heeft men daarin wel gelijk, maar geldt deze tegeninstantie hier niet, omdat te dezer zake evenmin als elders het doel de middelen heiligt. En zegt men: het Classicaal Bestuur van Amsterdam was niet eene meerdere vergadering naar de regelen van het Gereformeerde kerkrecht samengesteld en samengekomen, dan neemt dat toch niet weg, dat dit Bestuur inzake het toezien ook op hetgeen met het stoffelijk goed van de gemeente te Amsterdam gebeurde, en met het tegengaan van „mala administratio” of opzettelijk wanbeheer, door schorsing dezer in zijn oog slechte bestuurders en wanbeheerders, dan, naar het nieuwe kerkrecht, zijn boekje niet te buiten ging. Een meerdere vergadering volgens dit nieuwe kerkrecht zou bij dergelijk doen van den kerkeraad van ééne harer kerken, op gelijke wijze mogen, zoo niet moeten, ingrijpen met schorsing. Het Classicaal Bestuur moge in veel dingen verkeerd gehandeld hebben, en het moge ook bij dit ingrijpen een zeer schuldig doel beoogd hebben, tot zoodanig ingrijpen had het onder deze omstandigheden, d.i. bij zulk doen van den kerkeraad van Amsterdam, volgens het nieuwe kerkrecht, de vrijheid en den plicht. Want, en dat moet ook niet vergeten worden, deze kerkeraad erkende nog altijd dit Classicaal Bestuur en had nog niet er mee, noch met de hiërarchie om het Hervormd kerkgenootschap, gebroken.

Alleen bij het Doleantiekerrecht, bij de erkenning van de volle zelfstandigheid der plaatselijke kerken, en bij alle verwerping van eene hoogere bestuursmacht der meerdere vergaderingen over de plaatselijke kerken, en bij verwerping van de subordinaat van deze laatste

aan de eerste, is de rechtmatigheid van het bedoelde handelen van den kerkeraad van Amsterdam te handhaven. Zijn daarentegen de meerdere vergaderingen, zooals bij het nieuwe kerkrecht, hoogere besturen, dan moet hier insubordinatie en poging tot revolutie geconstateerd worden.

Wanneer De Joh. Jansen daarom spreekt van „wederrechtelijk ingrijpen” van het Classicaal Bestuur, is dat op het standpunt van het nieuwe kerkrecht onjuist. Tot dat ingrijpen had dat Bestuur, naar die opvatting van het kerkverband, recht. En dat dit Bestuur op eigen initiatief ingreep, mag er dan evenmin als misdaad aan verweten worden. Het behoorde dan, hier wanbeheer, „mala administratio”, ziende, in te grijpen, en wel onverwijld. Heel het spreken van „eigenmachtige en hiërarchische daad”, en het zeggen: „van boven af als een juk op de plaatselijke kerken is gelegd”, moet dan vervallen, of heeft dan in dit bepaalde geval geene kracht. Tot het stuiten van naar zijne meening misdadige beheersbepalingen had dat Bestuur dan roeping of plicht.

We handelen nu niet over eene denkbeeldige doleantie, maar over de concrete, historische Doleantie te Amsterdam, zooals zij metterdaad geschiedde en haren aanvang nam. Zoodat men hier de zaak niet moet willen verdoezelen met te zeggen, dat het om de belijdenis ging. Want dat is wel waar. Maar die beheersbepalingen waren geene zaak van belijdenis, al werden zij ook in verband met de belijdenis ontworpen en genomen. Maar, nogmaals zij het gezegd, ook te dezer zake heiligt het doel de middelen niet. En deze middelen waren volgens het nieuwe kerkrecht onrechtmatig, en het opkomen daartegen door het Classicaal Bestuur van Amsterdam, geoorloofd, zoo niet plichtmatig.

Aldus sluit dit nieuwe kerkrecht met zijne loochening van de volle zelfstandigheid der plaatselijke kerken, en met zijne leer van de subordinaat der kerken met hare kerkeraden aan de meerdere vergaderingen, en met haar beweren van de hoogere bestuursmacht der meerdere vergaderingen, de veroordeeling in van de Doleantie, zooals die te Amsterdam begonnen is.

Dat het nieuwe kerkrecht ook wel eene afscheiding van het kerkverband mogelijk en geoorloofd kan achten, is eene opmerking, die hier geene betekenis heeft. De kerkeraad van Amsterdam had zich nog niet losgemaakt van genoemd Bestuur en van de Synodale hiërarchie. En wat hij inzake de beheersquaestie deed, zou hij, bij eene verhouding van plaatselijke kerk en meerdere vergaderingen als het nieuwe kerkrecht leert, niet hebben mogen doen.

Voordat nu echter de behandeling van de quaestie van het nieuwe kerkrecht voortgezet wordt, moeten eerst een paar opmerkingen gemaakt worden. Men heeft het n.l. telkens over mijne beschouwingen of opvattingen van het kerkrecht. Doch de zaak is, dat ik uiteenzet heb wat Voetius leert over het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen. In die artikelen heb ik uitvoerige citaten van Voetius gegeven, in vertaling, en in original, zoodat ieder zelf kan oordeelen over wat ik zeg, en elk deskundige ook kan nagaan, of ik juist citeer en vertaal. Daarbij geef ik dan wel mijne opmerkingen, doch slechts om in het licht te stellen of Voetius bij het eene, dat hij schrijft, overeenstemt met hetgeen hij elders geschreven heeft, en met aanwijzing er van, waarin eventueel de tegenstrijdigheid bestaat. Zoo ben ik gekomen tot de opmerking en aanwijzing, dat er bij Voetius twee lijnen gevonden worden. En dan zeg ik, welke lijn mij de juiste voorkomt.

Nu kan ik mij bij dat alles natuurlijk vergist hebben, in opvatting, in vertaling, in voorstelling van wat Voetius leert. Maar ik heb door breedvoerige mededeeling van wat Voetius schrijft, en dat ook in original, iedereen in staat gesteld, mij te controleeren. Meent men nu, dat ik metterdaad geene juiste voorstelling van Voetius' leer geef, en ook, dat bij hem geen twee tegenstrijdige lijnen aanwezig en aanwijsbaar zijn, dan dient men dat aan te toonen.

verder van verschillende rijke Amerikanen (o.a. Van der Bilt).

In 1908 gaf hij zijn boek uit, behelzende 2 deelen, n.l. zijn ziektegeschiedenis en als tweede deel het project van een beweging voor geestelijke volksgezondheid. Dit boek, in den loop der jaren vele malen herdrukt²⁾, gaf den stoot tot de oprichting in 1908 van het Nationale Comité voor geestelijke volksgezondheid, waarvan Beers secretaris werd. Sedert dien zijn bijna 30 jaren verlopen, gedurende welke de „mental-hygiene”-beweging³⁾ over de geheele wereld navolging heeft gevonden. En toen in begin Mei 1930 in Washington het eerste internationale congres voor geestelijke volksgezondheid werd gehouden, kwamen daar 53 landen bijeen⁴⁾ met meer dan 3500 deelnemers en bevatte de lijst van de te behandelen punten niet minder dan 45 verschillende onderwerpen, wel en bewijs, dat de roep naar geestelijke volksgezondheid over de geheele wereld gehoor had gekregen.

Merkwaardig hierbij is, dat „de wereld” deze beweging voor geestelijke volksgezondheid gaarne als een novum aandient, als iets nieuws door haar uitgevonden. Niets is echter minder waar dan dat. Reeds lang voordat de naam geestelijke volksge-

2) In 1928 verscheen de 14e druk.

3) Het woord „mental hygiene” is afkomstig van Prof. Adolf Meyer, hoofd van de psychiatrische afdeling van het John Hopkins Hospital in Baltimore.

4) Ook Nederland was door een delegatie van enkele personen vertegenwoordigd.

Dan mag men Joh. Jansen in rechtelijke theorie zijn „Politica Ecclesiastica” eerst te bewijzen, strijdige lijnen b. dan mag men n. Voetius, doch be-tius I en een V. wien van deze t.

Ook mag men doet op mijn art. Groëdanus leert Voetius leert vol-eens met wat ik behoort men het meening bestre-eerlijk er voor-eens is, zooals n.l. Voetius niet Natuurlijk word-wat moeilijker. I met Voetius het gemakkelijker er Voetius' naam-strijdigheid, die voorgeeft, dat n-en eerlijkheid ei-

Eene andere r-per heeft in „De de Senaatlecl-veertigtal jaren-formeerde begit-van dat artikel in die declarat-„Maar de vraag het Gereformee-Gereformeerde-uitmaken; hij b-ting overeenkon-

Dat werd ges-artikelen in „De mijne meening, moet men van daarbij om de ander doel, voo-naar de geoorl-Mijne fout sch-niet zonder n-goedkeuren en-Vadersen hebbe-matief voor or-te verklaren, n-woorden en da-aan de grond-recht. Nu, te-troosten, dat il-van onze Ned-

In zijne stoff-Prof. Dr H. H-grondt zich... Woord: maar Kerken versch-van wat Chris-bij de vraag-ning te houde-liare belijdeni-kenordeningen-dogmatici en-richtingen is-

Hierbij kun-rekening ho-met nog mee-wardt. Zooals in die versch-„Kerk en Sta-fend door gen-en mat den i-

zondheid oo-begrepen w-Chr. vereen-bestrijding-ziekten, de-Chr. inrich-creupelen, van Wat o-Zetten, een-Holding ge-tische werk-stonden er-Steenbeek, weg tot he-Kumi voor-om oudere-omgeving e-aan de „Re-de Vereenig-voor de v-Weesinrich-van de „V-van verwa-thans gestic-het Provinc-delharnis; te Rotterda-het verlore-

5) Behalve bezit deze

POPULAIR-WETEN: ISCHADDELUKE SCHEISEN

Geestelijke volksgezondheid.

III.

Geschiedenis.

De beweging voor geestelijke volksgezondheid is nog niet oud, zij telt nauwelijks 30 jaren. Haar geboorteland is Amerika, haar stichter de heer Clifford Wittingham Beers. Zijn levensloop is echt Amerikaansch; hij begon als schrijver op een bestaand bureau en is nu secretaris van het Nationale Comité voor geestelijke volksgezondheid.

Clifford Beers werd in 1878 geboren uit een familie, wier voorouders uit Engeland afkomstig waren. Als knaap was hij zeer gevoelig, in zichzelf gekeerd en gauw bezorgd. De dood van een broer, die zes jaar lang ziek was geweest en veel geleden had, vervulde zijn geest en kwelde hem dag en nacht. Na een aanval van griep verviel hij in een zware depressie¹⁾ met moedeloosheid, dwanggedachten, waanvoorstellingen en zelfmoordneiging (ernstige vorm van melancholie). Deze zielsziekte had tot gevolg, dat hij 23 Juni 1900, dus

1) Gedruktheid van den geest.

22 jaar oud, zich uit de 4e verdieping naar omlaag stortte. De weke bodem, waarop hij viel, brak zijn val. Behalve een paar beenbreuken kwam hij er overigens goed af. Hij werd in een hospitaal opgenomen, later in een privaatsanatorium en ten slotte in een staatsinrichting voor geesteszieken, waaruit hij, na in totaal driejarige verpleging, in September 1903 als genezen werd ontslagen. Beers had in het krankzinnigengesticht geestelijk veel geleden en het is dit leed, dat Beers zijn belangstelling deed richten naar de krankzinnigen. Reeds tijdens zijn ziekte had Beers zich voorgenomen om, als hij ooit beter en ontslagen mocht worden, voortaan zijn leven te wijden aan de verbetering der Amerikaansche gestichten en de behandeling der geesteszieken. In Amerika was er op dit gebied inderdaad een achterstand. Naast zeer moderne gestichten vond, er vindt men er nog, in-richtingen, die op den naam van gesticht geen aanspraken mogen maken, maar louter en alleen bewaarplaatsen van krankzinnigen zijn.

Op 1 Januari 1905 nu begon Beers zijn hier en daar opgedane droevige ervaringen op schrift te stellen. Hij gaf aan zijn manuscript, dat als een autobiographie kan beschouwd worden, den titel „A mind that found itself” (Een geest, die zichzelf vond). Bekende personen wist hij voor zijn arbeid in te nemen, o.a. Kardinaal Gibbons en Prof. James, den filosoof van het pragmatisme. Door middel van den psychiater Adolf Meyer verkreeg hij gelijke ondersteuning van de Rockefellerstichting en